

**TÜRK KONSEYİ
GENEL SEKRETERİ**

**BAGHDAD
AMREYEV**

**Yeni Nesil
Ortak Türklük
Değerlerine
Bağlı**

SÖYLEŞİ: PELİN MUSABAY BAKİ - FERHAT PİRİNÇÇİ

Uluslararası alanda etkisini giderek artıran Türk Konseyi, Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın ev sahipliğinde 12 Kasım 2021'de İstanbul'da sekizinci zirvesini gerçekleştirecek. "Yeşil teknolojiler ve dijital çağda akıllı şehirler" temasıyla düzenlenecek olan bu zirve öncesinde Genel Sekreter Bağhdad Amreyev ile Türk Konseyi'nin geçmişteki faaliyetleri, geldiği aşama ve gelecek vizyonu hakkında konuştuk.

Kuruluşundan bugüne Türk Konseyi'nin gelişimini değerlendirildiğinizde, gelinen aşamayı nasıl değerlendiriyorsunuz? Önemli gördüğünüz başarıları ve yoğunlaşması gereken alanları nasıl tanımlarsınız?

Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi, kısa adıyla Türk Konseyi, 2009'da Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan ve Kırgızistan tarafından kuruldu. 2019'da ailemize Özbekistan tam üye olarak katıldı. 2018'de ise Macaristan gözlemci üyemiz oldu. İstanbul'da 12 Kasım'da düzenlenecek Türk Konseyi 8. Zirvesi itibarıyla da Türkmenistan gözlemci üye olarak Konseye katılacak. Konsey olarak kısa sürede ekonomiden dış politikaya, turizmden ulaştırmaya, gençlik ve spordan sağlığa 20'den fazla alanda bakanlar ve teknik düzeylerde iş birliği süreçleri başlattık. Geçmiş 1990'lardaki Türk Devletleri Zirveleri sürecine dayanan bir örgüt olarak, kısa sürede kurumsallaşmamızı tamamladık ve genişleme sürecine geçtik. Tarihte Türkler arasında gönüllük esasına dayanarak kurulan ilk çatı iş birliği kuruluşu olması Türk Konseyi'nin başlıca başarısıdır. Bu başarının ardında İstanbul'da daimi bir sekretaryasının bulunması, sonuç odaklı ve hızlı karar alan bir yapıya sahip olması yatmaktadır.

"TÜRK DÜNYASI 2040 VİZYON BELGESİ" İSTANBUL'DA KABUL EDİLECEK

Bununla birlikte bu tarihi İstanbul Zirvesinde "Türk Dünyası 2040 Vizyon Belgesi" de kabul edilecek. Tüm bunlar kısa sürede çok yol aldığımızın göstergesidir. Bunlar arasına Türk Yatırım Fonu'na da ilave etmek istiyorum. Önümüzdeki dönemde kuracağımız bu fon ile üye ülkelerimizin ekonomilerinin çeşitlenmesi, bölge içi ticaretin artması ve küçük-orta ölçekli işletmelerin desteklenmesi konusunda çok mesafe kaydedeceğiz. Ticaretin artması demişken Türk Konseyi tarafından kurulan Türk Ticaret ve Sanayi Odası'nın da başarılı çalışmalarının olduğunu belirtmek istiyorum. Ulaştırma konusunda Kardeş Limanlar Süreci dahil pek çok mekanizmayla, üye ülkelerimiz arasında fiziki bağları güçlendiriyoruz. Daha kısa ve hesaplı transit geçiş seçeneği sunan Hazar geçişli Orta Koridorun güçlenmesi için elimizden geleni yapıyoruz. Ayrıca, uzun süredir Türk Konseyi gündeminde olan kotasız geçişlerin uygulanmasıyla ilgili girişimlerimizle birlikte bu konuda Türkiye-Kırgızistan arasında bir mutabakata varılmış olmasından oldukça memnunuz. Tabi, ilişkilerimiz sadece kurumlar arasında kalmamalı ve olumlu sonuçları tüm Türk devletleri vatandaşlarına dokunmalı. Bu

doğrultuda, genç diplomatlar ortak eğitim programları dahil eğitim, medya, gençlik ve spor alanlarındaki faaliyetlerimiz de fevkalade yararlı oluyor. Nitekim, 22-24 Ekim'de Türkiye Cumhuriyeti İletişim Başkanlığı'nın ev sahipliğinde düzenlenen Türk Konseyi Medya Forumu üye ve gözlemci ülkelerimizden 200'ü aşkın medya mensubunun katılımıyla çok verimli geçti. Tüm alanlardaki başarılı projelerimiz, Türk iş birliğinin gücü hakkında toplumlarımızın her katmanında farklılık oluşturuyor. Geleceğimizi oluşturan yeni nesil ortak Türklük değerlerine bağlı. Biz bu değerleri daha ileriye taşıyacak bir zihniyet yetiştirmeye gayret ediyoruz. Böylece 4,5 milyon kilometrekareye yayılmış 160 milyonu aşan bir nüfus ile 1,5 trilyon doları aşan toplam gayri safi milli hasılaya sahip bir blok olarak emin adımlarla güçlü bir şekilde geleceğe ilerliyoruz. Bu doğrultuda tarihi İstanbul Zirvesimize ev sahipliği yapacak Türkiye Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a her daim destekleri için şükranlarımızı sunuyorum.

BÖLGESEL GELİŞMELERİ YAKINDAN TAKİP EDİYORUZ

Türk Konseyi üye devletlerinin birbirleriyle olan ilişkilerinde Konsey'in etkisi nasıl olmuştur? Konsey bir uluslararası ilişkilere

Geleceğimizi oluşturan yeni nesilleri ortak Türklük değerlerine bağlı ve bu değerleri daha ileriye taşıyacak bir zihniyetle yetiştiriyoruz. Böylece 4,5 milyon kilometrekareye yayılmış 160 milyonu aşan bir nüfus ile 1,5 trilyon doları aşan toplam gayri safi milli hasılaya sahip bir blok olarak emin adımlarla güçlü bir şekilde geleceğe ilerliyoruz.

aktörü olarak uluslararası sistemde kendisini nasıl bir yerde konumlandırmaktadır?

Türk Konseyi üye devletlerinin arasındaki ilişkilerin çok taraflı bir şekilde güçlenmesinde kilit bir öneme sahiptir. Cumhurbaşkanlarımız, dışişleri bakanlarımız ve diğer ilgili bakanlarımız Türk Konseyi çatısı altında daha sık görüşüyorlar. Böylece birbirlerinin tutumlarını daha iyi anlıyorlar ve yeri geldiğinde ortak bir tutum sergileyebiliyorlar. Bunun en son örneği olarak, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Sayın Mevlüt Çavuşoğlu'nun çağrısı üzerine 27 Eylül'de İstanbul'da Afganistan'daki gelişmeleri ve Türk devletleri üzerindeki etkilerini ele almak üzere Dışişleri Bakanları Konseyimiz olağanüstü toplandı. Bu zamanlı toplantıda sonunda Dışişleri Bakanlarımız Afganistan'daki duruma yönelik yaklaşımları konusunda ortak bir bildiri yayınladı. Bu da birkez daha gösterdi ki "birlikte hareket ettiğimiz sürece daha güçlüyüz".

Türk Konseyi uluslararası gelişmelerin nabzını yakından tutan bir örgüt. Sürdürülebilir kalkınmadan sağlığa pek çok alanda uluslararası örgütlerle iş birliği yapıyoruz. BM'nin pek çok uzmanlık kuruluşuyla Mutabakat Zaptımız ve eylem planlarımız bulunuyor. BM Kalkınma Programı, BM Güney Güney İşbirliği Ofisi, BM Medeniyetler İttifakı, BM Dünya ve BM Turizm Örgütü ile iş birliği içerisinde çok başarılı uluslararası etkinliklere imza attık. Dünyanın dört bir yanından gelen katılımcılarla gerçekleştirilen bu etkinliklerde bölgemiz ve ötesinde sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması, bilgi ve iletişim teknolojilerinin kalkınmaya etkileri, şiddete varan aşırıcılıkla mücadelede gençlerin rolünün güçlendirilmesi gibi güncel ve önemli konu-

Geçmiş 1990'lardaki Türk Devletleri Zirveleri sürecine dayanan bir örgüt olarak, kısa sürede kurumsallaşmamızı tamamladık ve genişleme sürecine geçtik. Tarihte Türkler arasında gönüllük esasına dayanarak kurulan ilk çatı iş birliği kuruluşu olması Türk Konseyi'nin başlıca başarısıdır. Bu başarının ardında, İstanbul'da daimi bir sekretaryasının bulunması, sonuç odaklı ve hızlı karar alan bir yapıya sahip olması yatmaktadır.

ları ele aldık. Keza Dünya Gümrük Örgütü ile yakın çalışmaktayız. Geçtiğimiz ay Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Birliği ile Mutabakat Zaptı imzaladık. 2012'den beri Ekonomik İşbirliği Örgütü'nün gözlemci üyesiyiz. AGİT'ten ASEAN'a çok sayıda uluslararası kuruluşla temaslarımız var. Bu da bizim sorumlu, yapıcısı ve iyi huylu, kapıları diyaloga açık bir örgüt olduğumuzu bir kez daha gösteriyor. Uluslararası sistemde yıldızımız giderek yükseliyor.

Pandemiyle birlikte dünya zor bir sınav veriyor. Ekonomik olarak az ya da çok sıkıntı yaşamayan ülke neredeyse yok. Peki bu zor süreçte Türk devletlerin birbirlerine destekleri var mı? Ekonomik iş birlikleri yapılıyor mu? Türk Konseyi'nin spesifik olarak pandemi döneminde bu doğrultuda çalışmaları nelerdir?

Pandeminin ilk günlerinden itibaren bu tehdidin etkilerini azaltmak amacıyla çalışmalara-

rımıza başladık. Bu doğrultuda, 10 Nisan 2020'de "Covid-19 Salgınıyla Mücadelede Dayanışma ve İşbirliği" temasıyla Olağanüstü Liderler Zirvesi'ni düzenledik. Zirveye liderlerimizin yanı sıra Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) genel direktörü de katıldı. Zirvede liderlerimiz pandemiyle mücadelede bir an önce ortak hareket edilmesi konusunda mutabık kaldılar. Bu çerçevede, sağlıktan ekonomiye pek çok alanda ilgili bakanlarımızı iş birliği için yetkilendirdiler. Biz de Konsey olarak onları bir araya getirdik ve sadece sağlık değil ekonomi, ulaştırma, gümrük ve göçle ilgili konuları da ele alacak geniş kapsamlı bir Koordinasyonu Kurulu oluşturduk.

Spesifik olarak sağlık alanında Olağanüstü Zirve'de alınan kararlar uyarınca Sağlık Bakanları Birinci Toplantısını 28 Nisan 2020'de gerçekleştirdik. Bakanlar toplantısı sonucunda, sağlık iş birliği konularını koordine etmekten sorumlu Sağlık Koordinasyon Komitesi'ni, bilim adamları ve uzmanlardan oluşan bir "Sağlık Bilim Grubu"nu ve birbirlerine ihtiyaç duydukları ürünleri ve tıbbi ekipmanları sağlamak için "Tedarik Zinciri Grubu"nu kurduk ve fonksiyonel hale getirdik. Devletlerimizdeki sağlık çalışanlarının Covid-19 ve aşı geliştirme süreci hakkındaki bilgilerini artırmak amacıyla 24-27 Ağustos 2020'de İzmir'de bir "Aşı Çalıştayı" düzenledik. 11 Eylül 2020'de Türk Konseyi ve DSÖ arasında Mutabakat Zaptı imzaladık. Önümüzdeki dönemde Sayın Mevlüt Çavuşoğlu'nun girişimiyle Türkiye'nin teklifi üzerine bazı Afrika ülkelerine ortak aşı bağıışı yapmamız sözkonusu. Sadece pandemiyle mücadelede değil sağlık alanında üye devletlerimiz arasındaki iş birliğini kapsamlı bir şekilde arttırmak amacıyla çalışmalarımızı sürdüreceğiz.

Ortak kültüre sahip Türk halklarının birlikteliği ve gelecek nesillere taşıma amacıyla kurulan TÜRK-SOY ilk olma özelliği taşımaktadır. Bununla birlikte Türk Akademisi ile Türk Kültür ve Miras Vakfı'nın bu yönde önemli çalışmaları bulunmaktadır. Öte yandan Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamenter Asamblesi (TÜRKPA) de parlamentolar arası iş birliğini sürdürmektedir. Bugüne baktığımızda Türk dünyasındaki iş birliği açısından nasıl bir ilerleme kaydedildiğini düşünüyorsunuz?

Türk devletleri arasındaki iş birliği bütüncül bir şekilde yürütülmektedir. Ankara'daki TÜRKSOY kültür ve sanat alanında başarılı projelere imza atmaktadır. Nur Sultan'daki Türk Akademisi ortak tarih, coğrafya ve edebiyat kitapları dahil çeşitli projeler yürütmektedir. Bakü'deki Türk Kültür ve Miras Vakfı, ortak kültürümüz ve mirasımızın korunması için kadınları ve çocukları da içeren pek çok etkinlik yapmaktadır. TÜRKPA iş birliğimizin parlamenter ayağını oluşturmaktadır. Bu kardeş iş birliği örgütlerinin faaliyetleri Türk dünyasının çatı iş birliği örgütü olan Türk Konseyi'nin çalışmalarını tamamlayıcı niteliktedir. Bununla birlikte Türk Konseyi'nin başkanlığında bu örgütler arasında eşgüdüm toplantıları gerçekleştiriyoruz. Bu kapsamlı yaklaşım kesinlikle

Türk iş birliğini güçlendiriyor ve derinleştiriyor. Biz Türk Konseyi olarak Türk iş birliği kardeş kuruluşlarının etkinliklerini yürekten destekliyoruz. Bu "tek yumruk" olma durumu, Türk dünyasındaki dayanışmayı ve birlikteliği kuşkusuz sağlamlaştırıyor.

TÜRK KONSEYİ'NİN UZUN VADELİ PLANLARI

"Türk Dünyası 2040 Vizyonu" ve "Türk Konseyi 2022-2026 Stratejik Yol Haritası" çalışmaları kapsamında Dışişleri Bakanımız Mevlüt Çavuşoğlu ile de görüşmeler gerçekleştirdiniz. Bu çalışmalar doğrultusunda Konsey'in uzun vadede planları nelerdir?

Hem Vizyon Belgesi hem de onun önümüzdeki beş yıl içerisinde uygulanması için hazırlanan Stratejik Yol Haritası çalışmalarını başından itibaren Sayın Bakan Mevlüt Çavuşoğlu yakından takip etti. Kendisine bu vesileyle katkılar için bir kez daha teşekkür ederiz. 2040 Vizyon Belgesi'yle bir ilke imza atıyoruz ve 2040'a kadar dış politika ile güvenlik konularında, ekonomi ve diğer sektörlerde, toplum düzeyinde ve dış aktörlerle ilişkilerimiz hususlarında ulaşılabilir ve sonuç odaklı hedefler ortaya koyuyoruz. Stratejik Yol Haritasında ise daha spesifik olarak kısa dönemde atılacak adımları sıralıyoruz. Malumunuz şu ana kadar uluslararası örgütlerin bu yöndeki benzer hazırlıkları daha çok 2030'u hedefledi. Biz ise bir adım öteye gidiyoruz ve 2040'a işaret ederek vizyoner bir duruş sergiliyoruz. Türk dünyasındaki iş birliği bu Vizyon Belgesi ile daha dinamik ve kapsamlı bir şekilde ilerleyecek. Buna tüm kalbimle inanıyorum.

3 Ekim Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Günü olarak kutlanmaktadır. Konsey bünyesinde Türk dünyasında ortak alfabe çalışmalarının olduğunu da biliyoruz. Ortak alfabe ve ortak dil neden bu kadar önemli ve bunun için ne gibi çalışmalar yapılmaktadır?

Konsey olarak 2012'de üye ülkelerimizin uzmanlarından oluşan terminoloji komitesini topladık ve burada ortak iletişim dilini sağlamak üzere ortak bir alfabe kabul ettik. Bu alfabe, 34 harfli olarak hazırlandı. Toplantıda özellikle bu alfabenin bilimsel çalışmalarda uygulanması ve Türk akademisi tarafından teşvik edilmesi kararlaştırıldı. Zaten, Konsey olarak da biz bu alfabeği çeşitli vesilelerle kullanmaktayız.

3 Ekim Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Günü adeta bizim ortak bayramımızdır. Bugün, Nahçıvan Anlaşmasının imzalandığı gün olarak Türk Konseyi'nin de kuruluş günüdür. Her sene Sekreteryaya olarak ve üye ülkelerimizde çeşitli etkinliklerle bugünü büyük bir coşkuyla kutluyoruz. İsmail Gaspıralı'nın da dediği gibi "dilde, fikirde, işte birlik" birbirlerinden ayrılmaz unsurlardır. Bu çerçevede, Konsey olarak 2012'de üye ülkelerimizin uzmanlarından oluşan terminoloji komitesini topladık ve burada ortak iletişim dilini sağlamak üzere ortak bir alfabe kabul ettik. Bu alfabe, Marmara Üniversitesi'nde 1991'de gerçekleşen Milletlerarası Çağdaş Türk Alfabeleri Sempozyumu'nda kabul edilen alfabe temelinde 34 harfli olarak hazırlandı. Toplantıda özellikle bu alfabenin bilimsel çalışmalarda uygulanması ve Türk akademisi tarafından kullanımının teşvik edilmesi kararlaştırıldı. Zaten, Konsey olarak da biz bu alfabeyi çeşitli vesilelerle kullanmaktayız. Ayrıca bu alfabe Kazakistan'ın Latin alfabesine geçiş sürecine de ışık tuttu. 2012'de düzenlenen toplantıda ayrıca "konsey" yerine "keneş" gibi bazı ortak kelimelerin kullanımı da kabul edildi.

DİLDE, FİKİRDE, İŞTE BİRLİK

Bizler 19. yüzyıla kadar Türk dünyasının en doğusundan en batısına birbirimizi anlıyorduk. Jeopolitik gelişmeler bizim dillerimizi suni olarak ayırtırdı. Ancak bugünkü şartlarda birbirimizi dikkatlice dinlediğimizde dillerimizdeki ortak kökenleri kolaylıkla tespit edebiliriz. Zaten dildeki bu ortaklarımız ortak kültür kodlarımıza geçmiş durumda. Bu ortaklıklar bizi güçlendiriyor ve dillerimizi zenginleştiriyor. Böylece fikirde ve işte birlikteliğimiz taçlanıyor.

2019'da Budapeşte'de açılan Türk Konseyi Temsilcilik Ofisi'nin ilişkilere nasıl bir etkisi olmuştur? AB ve Avrupa kurumları ile ilişkilere olumlu ne gibi değişiklikler getirmiştir?

2018'de Çolpan-Ata'daki Türk Konseyi 6. Devlet Başkanları Zirvesinde Macaristan gözlemci üye olarak aramıza katıldı. Bunun hemen ardından Macaristan'ın teklifi ve üye ülkelerimizin uygun bulması sonucunda Budapeşte'de Türk Konseyi Temsilcilik Ofisi'ni üye ülkelerimizin dışişleri bakanlarının onurlandırmasıyla 2019'da açtık. Bu Ofis, Türk Konseyi ile AB ve Avrupa kurumları arasında bir köprü görevi görüyor. Özellikle Macaristan'ın üyesi olduğu Vişegrad Grubu ile ilişkilerimizin güçlenmesine fayda sağlıyor. Ayrıca 15 Ekim'de Bükreş'te gerçekleştirdiğimiz "Türk Devletlerinin Bağımsızlıklarının 30. Yılı ve İşbirliği: Güney Kafkasya'da Yeni Fırsatlar" başlıklı konferans gibi çeşitli etkinliklerin düzenlenmesinde de Temsilcilik Ofisi önemli katkı sağlıyor. Türk Konseyi'nin Avrupa coğrafyasında görünürlüğünün artmasına da katkıda bulunuyor ve bulunmaya da devam edecek.

TÜRK KONSEYİ KARABAĞ'DA GÜÇLÜ BİR DURUŞ SERGİLEDİ

Türk Konseyi'nin son dönemde uluslararası ilişkilerdeki konulara daha aktif bir angajman sergilediğini görüyoruz. Bu husus özellikle Azerbaycan'ın topraklarını işgalden kurtarması esnasında göze çarptı. Konsey'in dış politikada daha etkili bir aktör olması için bir yol haritası var mıdır?

Azerbaycan'ın kazandığı "44 Günlük Vatan Savaşı" sonucu Karabağ uzun süredir maruz kaldığı işgalden kurtuldu ve tarihi Azerbaycan toprakları tekrardan birleşti. Savaş süresince ve sonrasında Türk Konseyi olarak Azerbaycanlı kardeşlerimize desteğimizi yüksek seviyede dile getirdik. Zafer sonrası yaptığım yazılı açıklamada, Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev'e ve Azerbaycan halkına, Azerbaycan'ın işgal altındaki topraklarının uluslararası hukuk uyarınca ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararlarına uygun olarak azat edilmesi ve egemenliği sağlamaya yönelik tarihi başarıdan dolayı tebriklerimi sundum. Zaferin ardından kısa bir süre sonra, 20 Ekim 2020'de, Karabağ sorununun tırmanması sırasında Ermenistan tarafından top ve roket saldırısına maruz kalan Azerbaycan'ın Gence şehrini bizzat ziyaret ettim. Türk Konseyi çatısı altında faaliyet gösteren Türk Ticaret ve Sanayi Odası Bakü'de 2 Kasım 2020'de olağanüstü toplandı. Toplantının somut bir sonucu olarak cephe hattında yer alan ve Ermenistan'ın askeri saldırısından etkilenen Berde kentinde yaşayan sivil nüfusa insani yardım tırı gönderildi. Ayrıca benim başkanlığında, Türk iş birliği teşkilatlarının başkanlarından oluşan bir heyet Azerbaycan'ın Ağdam ve Fuzuli bölgelerine 17 Ocak 2021'de resmi bir ziyaret gerçekleştirdi ve yerinde incelemelerde bulundu. Böylece işgalin acılarını ve

"44 Günlük Vatan Zaferi"nin en büyük kazanımlarından biri Zengezur Koridorunun açılmasıyla ilgili alınan karardır. Bu koridorun işlerlik kazanmasıyla sadece Azerbaycan'ın batısıyla Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti arasındaki fiziki bağı sağlayacak. Böylece, kalben değil ama fiziken senelerdir ayrı kalan Türk toprakları birleşmiş olacak. Tarihi Azerbaycan toprağı olan Zengezur şimdi Türk dünyasının birleştiricisi rolünü oynayacak.

zaferin sevincini Azerbaycan halkı ve yönetimiyle yerinde hep birlikte yaşadık.

31 Mart 2021 Türk Konseyi Türkistan Zirvesinde üye ülkelerimizin liderleri Karabağ Zaferiyle ilgili ortak görüşlerini yüksek sesle beyan ettiler. Bu çerçevede, Türkistan Bildirisinde Azerbaycan Cumhuriyeti topraklarının askeri işgalden kurtarılmasını övgüyle andılar ve Ermenistan-Azerbaycan çatışmasının sona ermesinden duydukları memnuniyeti ifade ettiler. Böylesine güçlü bir mesajın ardından Türk Konseyince düzenlenen medya turu kapsamında, Türkiye, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan ve Macaristan'dan 30 gazeteci, geçtiğimiz Ağustos'ta Azerbaycan'ın Ermenistan işgalinden kurtarılan Karabağ bölgesi ve çevresindeki illerine inceleme ziyaretinde bulundu. Karabağ'ın sembol şehri Şuşa'da yürütülen imar, inşaat, yol yapım ve restorasyon çalışmalarını görüntülediler ve bu görüntüleri tüm dünya ile paylaştılar. Dolayısıyla Karabağ konusunda Türk Konseyi olarak çok güçlü bir duruş sergiledik. Aslında gerek Karabağ meselesi ve gerekse Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve toplumuna destek verilmesi konularında ortak tutumumuz Türk Konseyi Zirve Bildirilerinde en başından beri yer alıyor. Haklı davalarında üye ülkelerimizi ortak bir şekilde destekliyoruz. Suriye, Mısır ve Afganistan'daki gelişmeler gibi bölgemizi ve uluslararası sistemi ilgilendiren konularda zirve bildirimlerimiz ortak

3 Ekim Türk Dili Konuşan İşbirliği Günü adeta bizim ortak bayramımızdır. Bugün, Nahçıvan Anlaşmasının imzalandığı gün olarak Türk Konseyi'nin de kuruluş günüdür. Her sene Sekretarya olarak üye ülkelerimizde çeşitli etkinliklerle bugünü büyük bir coşkuyla kutluyoruz. İsmail Gaspıralı'nın da dediği gibi "dilde, fikirde, işte birlik" birbirlerinden ayrılmaz unsurlardır.

duruşumuzun aynası oluyor. Aynı şekilde geleneksel olarak her sene AGİT'in Dışişleri Bakanları Konseyi Toplantısı'nda Dönem Başkanı Ülkemizin Dışişleri Bakanı, AGİT ile ilişkilerimiz ile ilgili ortak tutumuzu seslendiriyor. Önümüzdeki dönemde de Türk Konseyi olarak ortak dış politika konularında daha güçlü bir duruş sergileyeceğimizi söyleyebilirim. Türk Dünyası 2040 Vizyonu bu konuda yol gösterici bir belgeyi teşkil ediyor.

KARABAĞ'IN EN BÜYÜK KAZANIMI ZENGEZUR KORİDORUDUR

Türkiye ile Azerbaycan'ı birbirine bağlayan koridor olarak görülen Zengezur Koridoru meselesi var. Bu koridoru sadece Azerbaycan'a açılan yol olarak değil Türk devletleriyle bağ olarak görmek mümkün müdür?

Türk Konseyi için Zengezur koridorunun önemi nedir?

“44 Günlük Vatan Zaferi”nin en büyük kazanımlarından biri Zengezur Koridorunun açılmasıyla ilgili alınan karardır. Bu koridorun işlerlik kazanmasıyla sadece Azerbaycan’ın batısıyla Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti arasındaki fiziki bağı sağlayacak. Böylece, kalben değil ama fiziken senelerdir ayrı kalan Türk toprakları birleşmiş olacak. Tarihi Azerbaycan toprağı olan Zengezur şimdi Türk dünyasının birleştiricisi rolünü oynayacak. Dolayısıyla bu gelişmenin oldukça önemli bir manevi değeri bulunuyor. Manevi değerinin yanısıra Zengezur Koridorunun ekonomik potansiyeli oldukça fazla. Zengezur’dan geçen ulaşım, iletişim ve altyapı projeleri tüm Türk dünyasını birleştirecek. Azerbaycan, Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti üzerinden Türkiye’ye bağlanacak böylece Orta Asya, Avrupa ile doğrudan bir ulaşım koridoruna sahip olacak. Sonuç olarak Zengezur, Hazar Geçişli Doğu-Batı-Orta Koridorun güçlenmesine katkı sağlayacak. Bununla birlikte bölgedeki Kuzey-Güney ulaşım güzerghahının gelişmesine de destek olacaktır. Dolayısıyla çok fonksiyonlu bu koridor “bir barış ve kalkınma koridoru” olacak.

Türk Konseyi’nin bölgedeki bazı ülkeler açısından bir cazibe merkezi haline geldiğini ve Konsey’e üye olma isteklerini dile getirdikleri görünüyor. Konsey’in genişleme konusunda nasıl bir yaklaşımı bulunmaktadır?

Kurumsallaşmasını tamamlayan Türk Konseyi ilk 10 yılını bitirmiş, ikinci 10 yılına girmiştir. Bu ikinci 10 yılında Özbekistan’ı da üye ülkeleri

Türk Konseyi uluslararası gelişmelerin nabzını yakından tutan bir örgüt. Sürdürülebilir kalkınmadan sağlığa pek çok alanda uluslararası örgütlerle iş birliği yapıyoruz. BM’nin pek çok uzmanlık kuruluşuyla Mutabakat Zaptımız ve eylem planlarımız bulunuyor. BM Kalkınma Programı, BM Güney Güney İşbirliği Ofisi, BM Medeniyetler İttifakı, BM Dünya ve BM Turizm Örgütü ile iş birliği içerisinde çok başarılı uluslararası etkinliklere imza attık.

arasına katan Türk Konseyi isim değişikliği, 2040 Türk Dünyası Vizyon Belgesi kabulü gibi çok stratejik adımlara imza atıyor. Ayrıca Türk Konseyi İstanbul Zirvesinde Konsey ile gözlemcilik ya da partner ilişkisi kurma modaliteleri kabul edilecek. Bu doğrultuda, Macaristan’a ilave olarak Türkmenistan da İstanbul Zirvesine kadar gözlemcimiz olacak. Nitekim kapsayıcı ve iyi huylu bir örgüt olarak, ortak çıkarlar doğrultusunda çeşitli alanlarda ilgili tüm ülkeler ile bölgesel ve uluslararası kuruluşlarla iş birliği geliştirmeye, birlikte proje ve programlar yürütmeye hazırız. Ulaştırma konusunda Gürcistan doğal ortağımız. Katar ile farklı alanlarda iş birliği için temas içerisindeyiz. Bizle başka alanlarda iş birliği geliştirmek isteyen çok sayıda bölge ülkesi bulunuyor. Biz de inanıyoruz ki ortak fayda sağlayabileceğimiz ortak projelerle bölgemizin gelişimine ve bölgesel sorunların çözümüne birlikte katkı sağlayabiliriz. Biz sadece “cazibe merkezi” olmak istemiyoruz, “üreten ve ürettikçe kendine ve etrafına yarar sağlayan” bir uluslararası kuruluş olduğumuzu göstermeye çalışıyoruz. **K**